
ZBOŻA ŚWIATA

Tymoteusz Hajduk

Geografia i gospodarka przestrzenna,
WGiG UJ

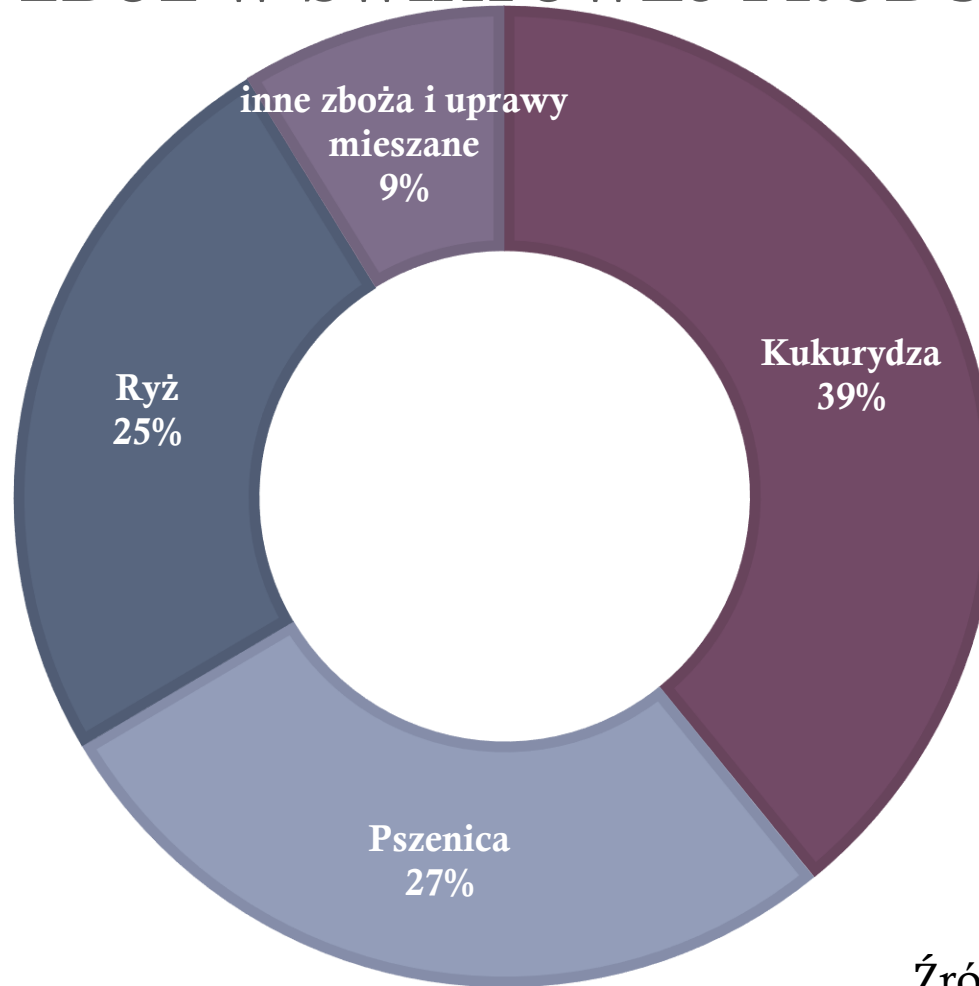

<https://www.topagrar.pl/articles/zboza/zyto-hybrydowe-na-trudne-warunki-nawozenie-i-ochrona-2492519>

PLAN PREZENTACJI

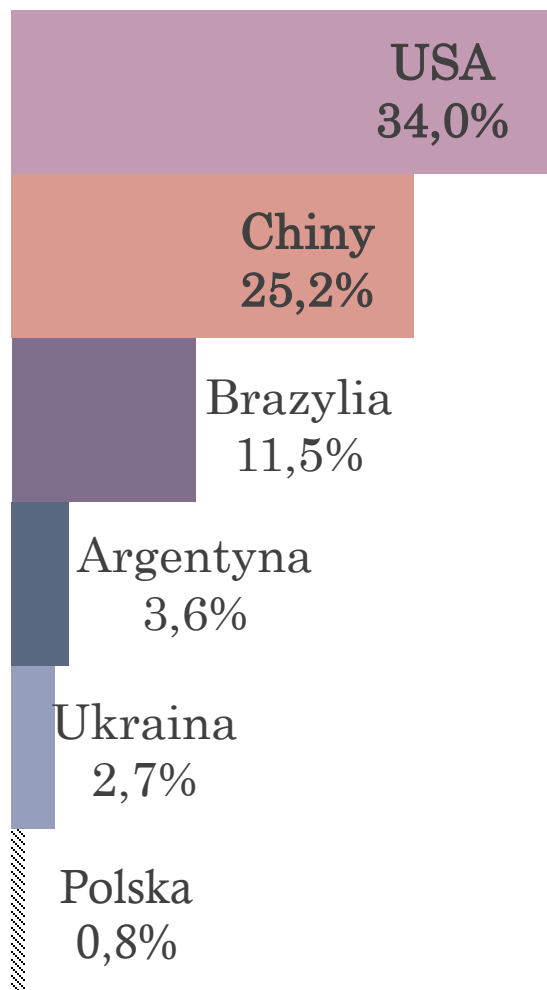
- Omówienie głównych odmian zbóż
- Omówienie wybranych odmian zbóż
- Światowy rynek zboża, trendy i przestrzenne zróżnicowanie w produkcji
- Kraje rolnicze a wielcy producenci

UDZIAŁ ZBÓŻ W ŚWIATOWEJ PRODUKCJI

Źródło : dane FAO

Producenci kukurydzy na świecie

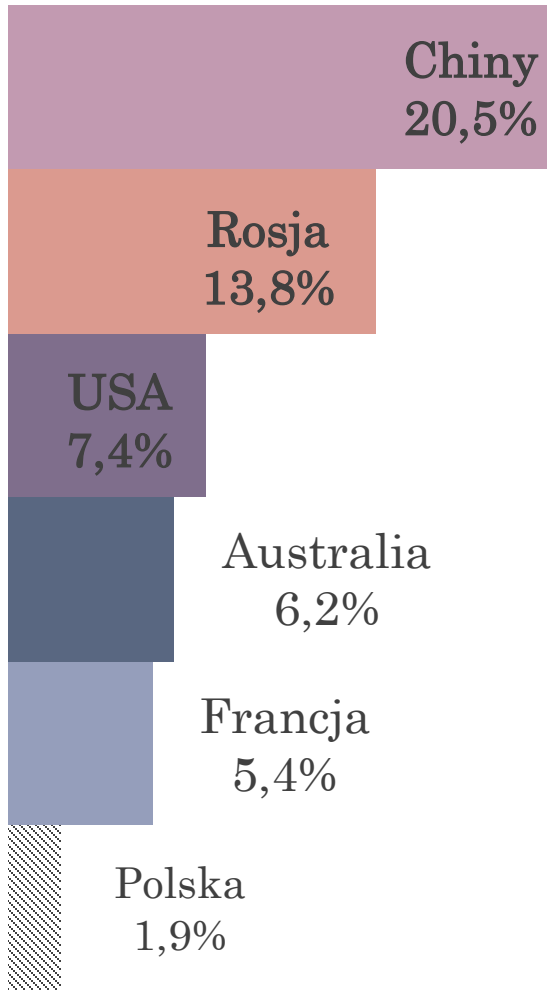

KUKURYDZA

- 🌽 Pasza / surowiec przemysłowy w krajach rozwiniętych
- 🌽 Istotne źródło kalorii dla ludzi w krajach rozwijających się
- 🌽 Najwyższy wśród zbóż plon
- 🌽 Znaczące wymagania środowiskowe, szczególnie klimatyczno – wodne
- 🌽 „Zboże – paliwo” – związek z ceną ropy
- 🌽 Uprawiana przede wszystkim w Ameryce Południowej

Producenci pszenicy na świecie

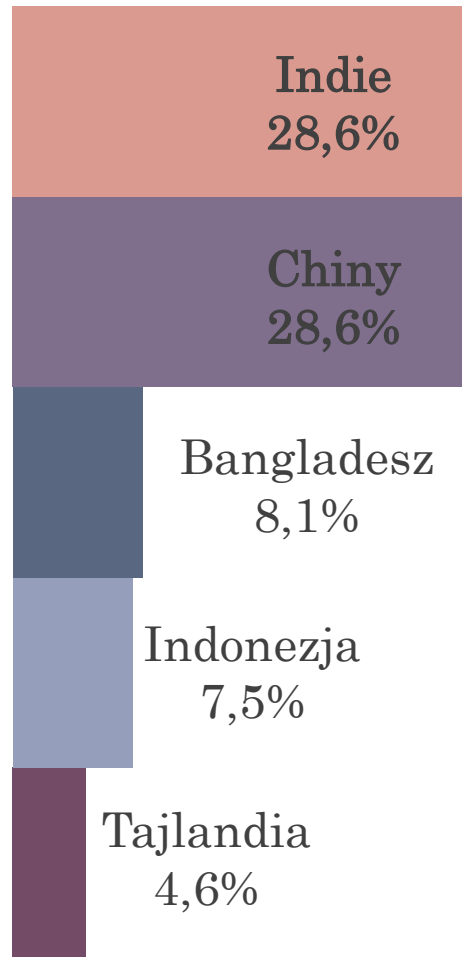

PSZENICA

- 🌾 Największe źródło białka w diecie ludzi w wielu krajach
- 🌾 Toleruje szerszy zakres gleb, ale nie mogą być kwaśne – wzrost produkcji wraz z powszechnym wapnowaniem.
- 🌾 Uprawiana do celów spożywczych – głównie przez ludzi, w bardziej rozwiniętych krajach także zwierzęta
- 🌾 Zawiera gluten, co umożliwia wykorzystanie jej do wypieków
- 🌾 Traci dużo wartości odżywczych, witamin przy mieleniu – ma to znaczenie szczególnie w krajach, gdzie jest bardzo istotnym składnikiem w diecie

Producenci ryżu na świecie

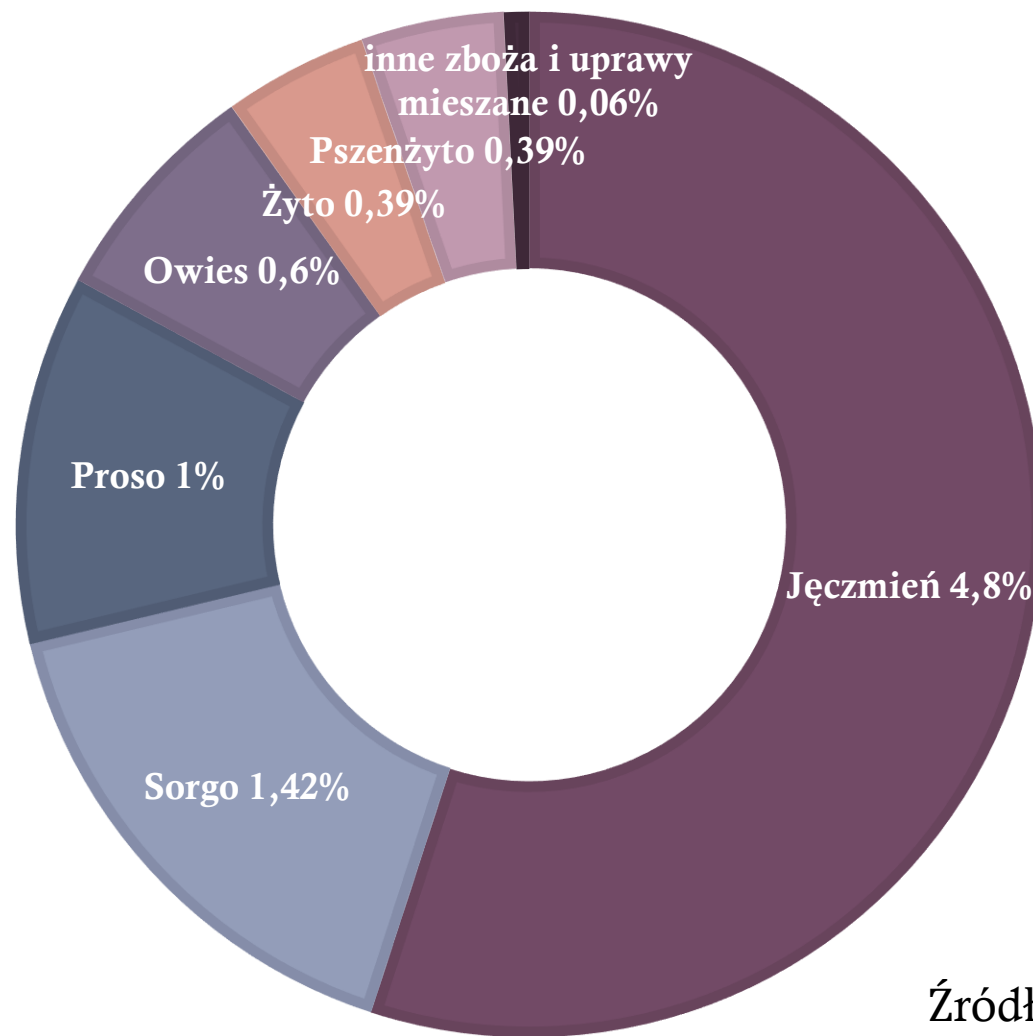

RYŻ

- Największe źródło kalorii dla ludzi na świecie (do 80% kalorii z ryżu w niektórych krajach)
- Uprawiany praktycznie wyłącznie dla ludzi
- Wymaga bardzo specyficznych warunków
- Uprawiany prawie wyłącznie w Azji (92%)
- Zalane pola emitują metan
- Wiele odmian, tolerujących różne zakresy temperatur

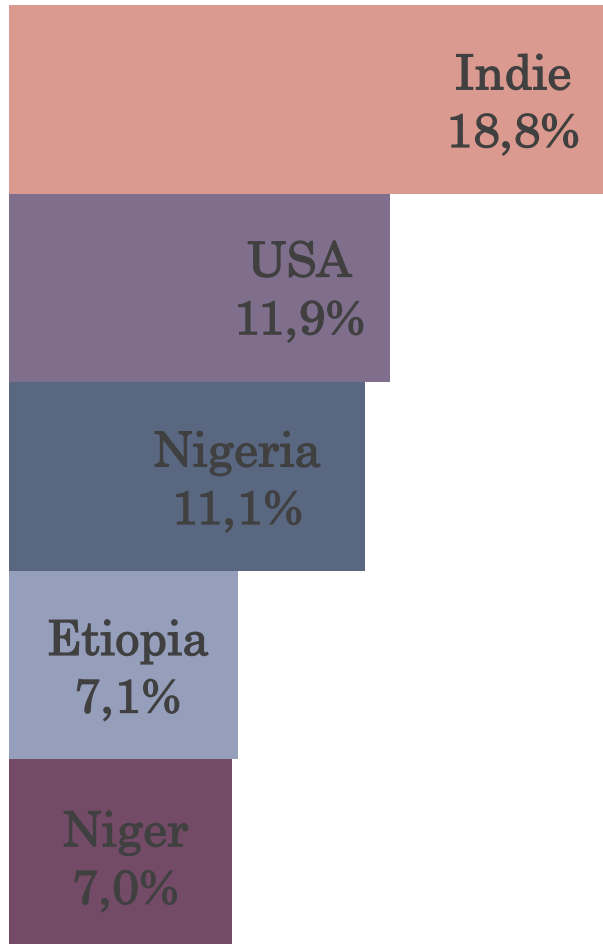

UDZIAŁ ZBÓŻ W ŚWIATOWEJ PRODUKCJI

Źródło : dane FAO

Producenci sorga i prosa na świecie

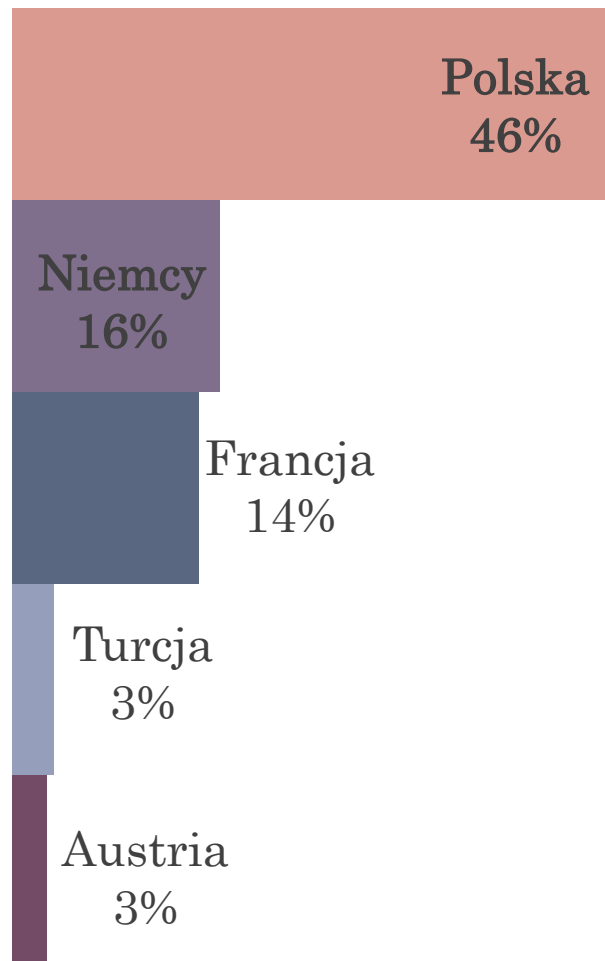
PROSO I SORGO

- Mimo niewielkiego udziału w światowej produkcji, często zależą od nich całe regiony
- Sorgo aktywnie walczy z chwastami, z czego korzystają rolnicy w krajach rozwijających się
- Sorgo toleruje też bardzo słabe gleby, także piaszczyste
- Odporne na susze i wysokie temperatury
- W krajach rozwiniętych służą głównie jako pasza dla zwierząt

<https://sorghumpartners.com/should-you-worry-about-uneven-stands-in-grain-sorghum/>

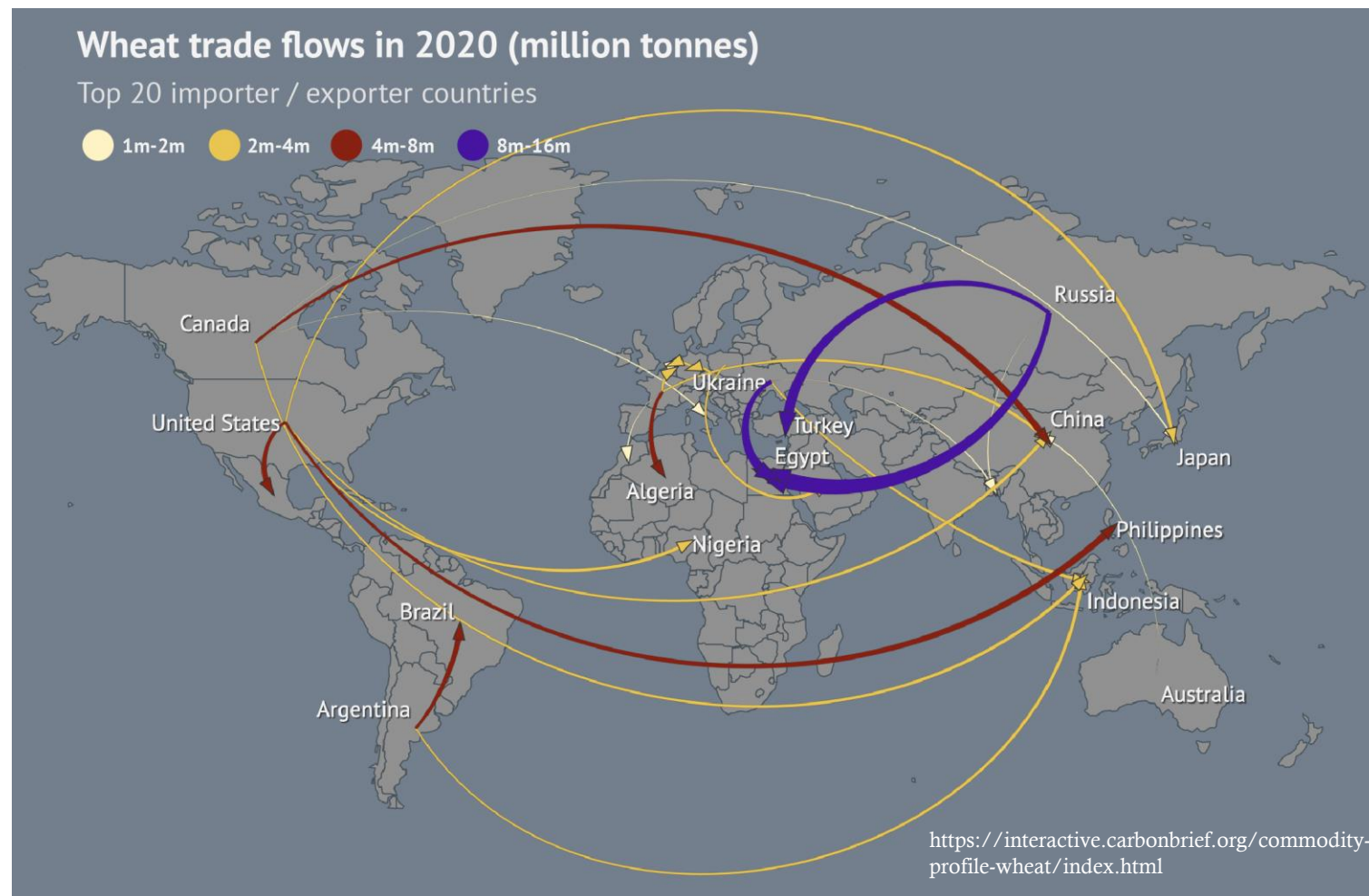
Producenci pszenżyta na świecie

PSZENŻYTO

- Pierwsze zboże stworzone przez człowieka
- „Europejskie” zboże
- Wysokie zbiory nie tylko ziarna, ale i słomy
- Łączy przystosowanie do słabych warunków z bardzo wysokimi wartościami większości składników odżywczych
- Stosunkowo mała ilość glutenu ogranicza zastosowanie w produkcji żywności dla ludzi
- Rozbudowany i głęboko penetrujący system korzeniowy

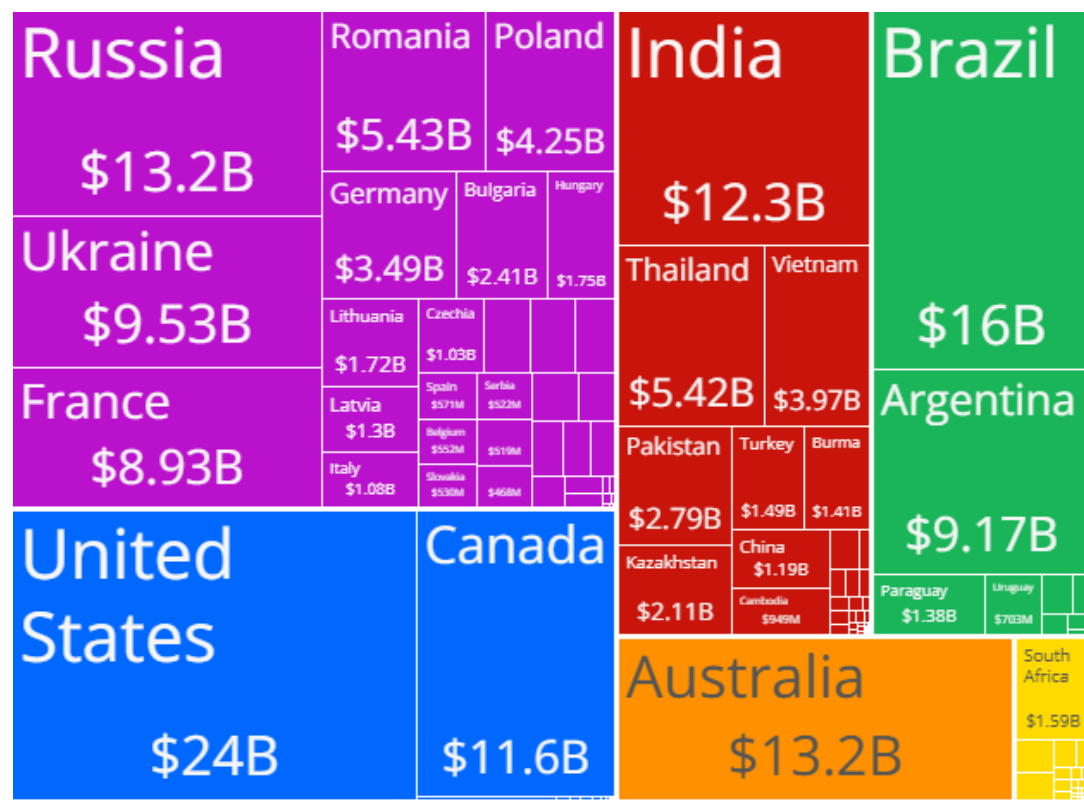

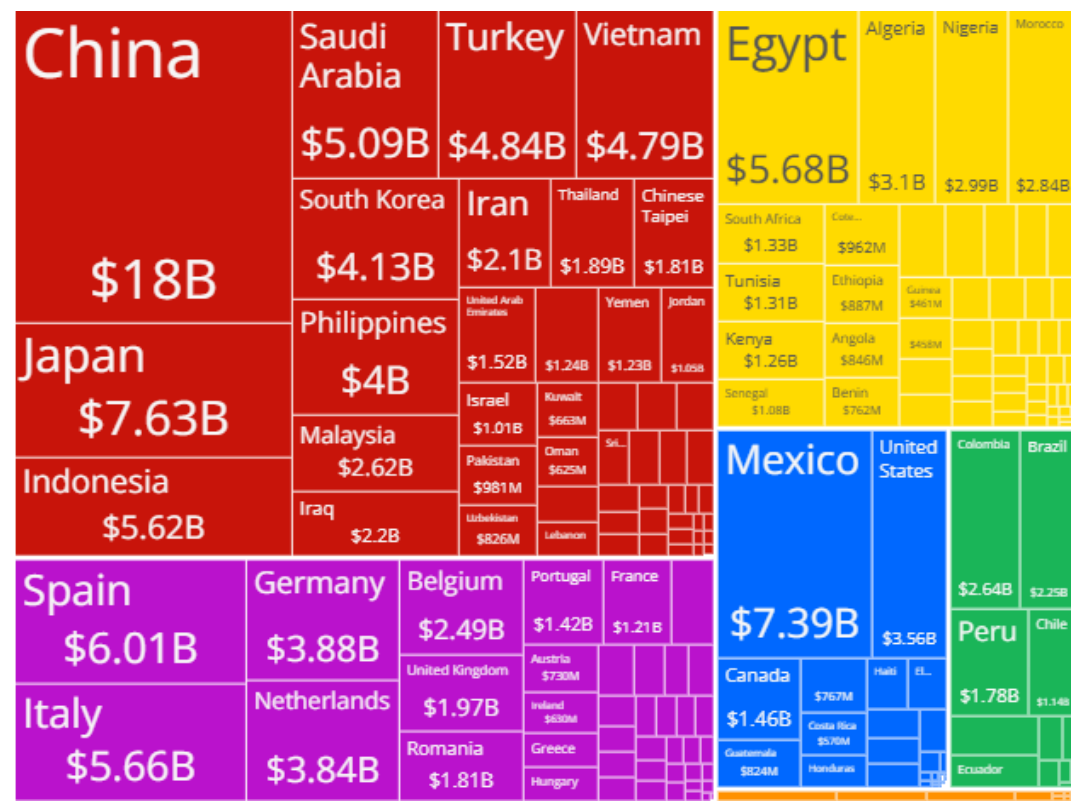
ŚWIATOWY RYNEK ZBÓŻ

- Od zbóż „globalnych”, do „lokalnych”
- Generalna tendencja spadkowa objętości handlu w obliczu globalnych niepokoi
- Zdominowanie rynku przez 4 międzynarodowe koncerny

Eksporterzy...

... I importerzy zbóż

KRAJE „ZBOŻOWE” ?

	produkcja zbóż per capita
Litwa	2700 kg/os
Argentyna	2200 kg/os
Węgry	2000 kg/os
Kanada	1900 kg/os
Serbia	1900 kg/os
USA	1400 kg/os
Chiny	460 kg/os

PODSUMOWANIE

- Zboża są filarem w żywieniu ludności świata
- Międzygatunkowe zróżnicowanie, szczególnie wymagań środowiskowych, jest duże i pozwala na uprawę zbóż na całym świecie
- Przyszłość – zboża modyfikowane genetycznie, biopaliwa

BIBLIOGRAFIA

- <https://pubs.acs.org/doi/full/10.1021/bk-2011-1089.ch001>
 - <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/fba4ef43-422c-4d73-886e-3016ff47df52/content>
 - <https://oec.world/en/profile/hs/cereals>
 - <https://agrinigeriaprodsa.blob.core.windows.net/agrifarmer/a0dce266-c3c1-4237-aa88-3c59c163190f.pdf>
 - <https://regenerativegardener.org/442014395>
-